

სსიპ საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს
თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2025 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159
ბრძანების შესაბამისად განხორციელებული საქმის შესწავლის თაობაზე
მიღებული გადაწყვეტილების დამტკიცების შესახებ

„კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17¹ მუხლის მე-4 პუნქტის, მე-18 მუხლის მე-4 პუნქტის, „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 33-ე მუხლის, საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის 2022 წლის 29 სექტემბრის №45 ბრძანებით დამტკიცებული „საქმის შესწავლის წესისა და პროცედურის“ მე-17 მუხლის შესაბამისად,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს სსიპ საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2025 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159 ბრძანების შესაბამისად განხორციელებული საქმის შესწავლის თაობაზე გადაწყვეტილება თანდართული სახით.
2. დადასტურდეს შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) მიერ „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის და მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის დარღვევის ფაქტი.
3. კანონდარღვევის აღმოფხვრის მიზნით შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) დაევალოს 1 (ერთი) თვის ვადაში აღადგინოს მომხმარებელთა დარღვეული უფლებები და შეუსაბამოს თავისი სავაჭრო პოლიტიკა კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის და მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მოთხოვნებს.
4. შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) დაევალოს, ბრძანების მე-3 პუნქტის შესაბამისად განხორციელებული ქმედების თაობაზე სსიპ საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს მიაწოდოს

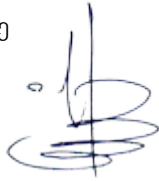

ინფორმაცია ამავე პუნქტით განსაზღვრული ვადის გასვლიდან 5 (ხუთი) სამუშაო დღის ვადაში.

5. ეს ბრძანება, თანდართულ გადაწყვეტილებასთან ერთად, გაეგზავნოთ მხარეებს და გამოქვეყნდეს სააგენტოს ოფიციალურ ვებგვერდზე საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.
6. ეს ბრძანება ამოქმედდეს ხელმოწერისთანავე.
7. სააგენტოს გადაწყვეტილება მისი კანონმდებლობით განსაზღვრული წესით გაცნობიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში შეიძლება გასაჩივრდეს ქ. თბილისის საქალაქო სასამართლოში (მის: ქ. თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი N64). დარღვევის დადგენის შესახებ სააგენტოს გადაწყვეტილების გასაჩივრება სააგენტოს არ ართმევს უფლებას, განახორციელოს კანონის 33-ე მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებული უფლებამოსილება და მოვაჭრეს დააკისროს შესაბამისი ჯარიმა.

ირაკლი ლექვიანიძე

თავმჯდომარე

საქართველოს კონკურენციისა
და მომხმარებლის
დაცვის სააგენტო

სსიპ - საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს

გადაწყვეტილება

სსიპ - საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2025 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159 ბრძანების შესაბამისად განხორციელებული საქმის შესწავლის თაობაზე

თბილისი

2026

სარჩევი

1. აღწერილობითი ნაწილი	3
1.1. განმცხადებლის პოზიცია	3
1.2. მოვაჭრის პოზიცია	3
2. ნორმატიული რეგულირება.....	5
3. საქმის შესწავლის დაწყების საფუძველი	8
4. სამოტივაციო ნაწილი.....	9
4.1. უსამართლო სტანდარტული პირობები.....	9
4.2. მომსახურების ნაკლიანი შესრულება.....	19
5. სარეზოლუციო ნაწილი.....	22

1. აღწერილობითი ნაწილი

სსიპ - საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოში (შემდგომში - სააგენტო) წარმოდგენილ იქნა მოქალაქე განცხადება, შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) მიერ (შემდგომში - მოვაჭრე) „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის (შემდგომში - კანონი) შესაძლო დარღვევის ფაქტზე.

აღნიშნული განცხადების საფუძველზე, სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2024 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159 ბრძანებით დაიწყო საქმის შესწავლა კანონის სავარაუდო დარღვევის ფაქტზე.

1.1. განმცხადებლის პოზიცია

მოქალაქე განცხადების თანახმად, მომხმარებელმა შპს „ლაიონ ავტოს“ მომსახურების საშუალებით შეიძინა ავტომობილი აშშ-ის აუქციონზე. მომხმარებლის განმარტებით, აუქციონზე მანქანას ჰქონდა სტატუსი „იქოქება და დადის“. ავტომობილი ფოთის პორტში არ დაიქოქა, რის შემდგომაც ჩაუტარდა დიაგნოსტიკა და აღმოჩნდა, რომ ავტომობილს ტრანსპორტირების დროს მიღებული აქვს ელემენტის დაზიანება. მომხმარებელი ითხოვს დაზიანებული ელემენტის თანხის ანაზღაურებას.

მომხმარებელმა სააგენტოში 2025 წლის 16 ოქტომბრის N01/6108 წერილით წარმოადგინა სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს დასკვნა სატრანსპორტო, ტექნიკურ-ტრასოლოგიური ექსპერტიზის შესახებ, რომლითაც დგინდება, რომ ავტომობილი ტექნიკურად გაუმართავ მდგომარეობაშია, არ მოდის მუშა მდგომარეობაში და ვერ გადაადგილდება. იატაკის მარცხენა წინა ნაწილზე არსებული დაზიანებები ტექნიკური თვალსაზრისით შესაძლებელია გამოწვეული იყოს სპეციალური ტიპის ტექნიკის (მაგ. ჩანგლიანი დამტვირთველის) ურთიერთკონტაქტის შედეგად.

სააგენტოს 2026 წლის 27 იანვრის N02/499 წერილით მომხმარებლისგან საქმის სრულყოფილად შესწავლის მიზნით გამოთხოვილ იქნა პოზიცია შესაბამისი მტკიცებულებებით შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) 2025 წლის 18 დეკემბრის N01/7825 წერილში დაფიქსირებულ გარემოებებთან დაკავშირებით. სააგენტოს 2026 წლის 27 იანვრის N02/499 წერილი მოვაჭრეს 2026 წლის 28 იანვარს ჩაბარდა ელექტრონული ფოსტის საშუალებით, თუმცა აღნიშნული წერილის პასუხად მომხმარებელს სააგენტოსთვის არ მოუმართავს.

1.2. მოვაჭრის პოზიცია

სააგენტოს 2025 წლის 2 ოქტომბრის N02/4474 წერილით მოვაჭრეს ეცნობა განცხადების თაობაზე და სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2025 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159 ბრძანების საფუძველზე საქმის შესწავლის დაწყების თაობაზე და დამატებით განესაზღვრა 5 (ხუთი) სამუშაო დღე განცხადებაში აღნიშნულ გარემოებებთან დაკავშირებით პოზიციის და სავაჭრო პოლიტიკის (მომხმარებელთან ურთიერთობისთვის განკუთვნილი წესების და პირობების

ერთობლიობა) წარმოსადგენად. 2025 წლის 13 ოქტომბრის N01/6045 წერილით მოვაჭრემ განმარტა, რომ მომხმარებელი, რომელიც აშშ-ში აუქციონზე ყიდულობს მეორად, ავარიის შედეგად დაზიანებულ ავტომობილს საბაზრო ღირებულებაზე გაცილებით ნაკლებ ფასად, აცნობიერებს და იღებს რისკს, რომ ავტომობილი შეიძლება ტექნიკურად გაუმართავი იყოს. აუქციონის ოფიციალური აღწერის თანახმად, სტატუსი „Run and Drive – იქოქება და დადის“ არ იძლევა იმის გარანტიას, რომ ავტომობილი აუქციონზე შესყიდვის მომენტში იქოქება და დადის. გარდა ამისა, აუქციონის ფოტოებში ჩანს, რომ ავტომობილს დაზიანებული ჰქონდა მარცხენა მხარე, რაც კიდევ უფრო ამყარებს იმ ფაქტს, რომ განცხადებაში მითითებული დაზიანება შესყიდვის მომენტში უკვე არსებობდა, თუმცა ამის დანახვა დისტანციური შემოწმებით - ფოტოსურათებით შეუძლებელი იყო. მოვაჭრის განმარტებით, ავტომობილი ჩაიტვირთა და ტრანსპორტირება განხორციელდა საერთაშორისო სტანდარტების და უსაფრთხოების წესების სრული დაცვით. აღნიშნულ პირობებში, ტრანსპორტირების პროცესში ავტომობილის დაზიანების შესაძლებლობა პრაქტიკულად გამორიცხულია. გარდა ამისა, მომხმარებლის მხრიდან არ არის წარმოდგენილი არცერთი მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებს, რომ დაზიანება უშუალოდ ტრანსპორტირების პროცესში წარმოიშვა. ასევე, ავტომობილის მიღებისას მომხმარებელმა ხელი მოაწერა ტვირთის აღწერის უწყისს, სადაც დადასტურებულია, რომ მას, როგორც ტვირთმიმღებს, ტვირთის მდგომარეობასთან დაკავშირებით პრეტენზია არ გააჩნდა.

სააგენტოს 2025 წლის 20 ოქტომბრის N02/4871 წერილით მოვაჭრისგან საქმის სრულყოფილად შესწავლის მიზნით გამოთხოვილი იქნა პოზიცია შესაბამისი მტკიცებულებებით - მომხმარებელ წერილში დაფიქსირებულ გარემოებებთან დაკავშირებით. 2025 წლის 30 ოქტომბრის N01/6550 წერილით მოვაჭრემ განმარტა, რომ მოქალაქე მიერ წარმოდგენილ დასკვნაშია აღნიშნულია შემდეგი გარემოება:

„ვიზუალური დათვალიერების შედეგად აღმოჩნდა, რომ ავტომობილის ინტერიერს და ექსტერიერს აღენიშნება ხანგრძლივი ექსპლუატაციის პირობებში განვითარებული ცვეთის კვლები საღებავის ამრევეების, განაკაწრების, ნაკენჭარების და ა.შ. სახით. გარდა საექსპლუატაციო ცვეთის კვლებისა გამოსაკვლევად წარმოდგენილი ავტომობილის ძარის წინა მარცხენა ნაწილს აღენიშნება ავარიული ხასიათის მექანიკური სახის დაზიანებები... დადგინდა, რომ ავტომობილი არ მოდის მუშა მდგომარეობაში და არ გადაადგილდებოდა. არსებულის მიზეზი კი ტექნიკური თვალსაზრისით არის ბატარეის დაზიანება. კონკრეტულ შემთხვევაში ავტომობილს დაზიანებული აქვს ბატარეის გაგრილების მილის თავაკი, რომელიც განთავსებულია წინა მარცხენა მხარეს.“

შესაბამისად, მოვაჭრის პოზიციით, დასკვნაში ხაზგასმით აღინიშნება, რომ ავტომობილს უკვე ჰქონდა დაზიანებული მარცხენა მხარე, რაც ცხადყოფს, რომ განცხადებაში მითითებული დაზიანება არსებობდა შესყიდვის მომენტშიც, ამასთან, აღნიშნული დაზიანების დადგენა დისტანციურად შეუძლებელი იყო.

რაც შეეხება მომხმარებლის მიერ ჩატარებული ექსპერტიზის დასკვნაში აღნიშნულ გარემოებაზე, რომ იატაკის მარცხენა წინა ნაწილზე არსებული დაზიანებები ტექნიკური თვალსაზრისით შესაძლებელია გამოწვეული იყოს სპეციალური ტიპის ტექნიკის (მაგ. ჩანგლიანი დამტვირთველის) ურთიერთკონტაქტის შედეგად, მოვაჭრე განმარტავს, რომ აღნიშნული წარმოდგენს მხოლოდ ვარაუდს და ექსპერტი დანამდვილებით არ უთითებს დაზიანების კონკრეტულ მიზეზზე.

მიუხედავად ზემოთ აღნიშნულისა, მოვაჭრე აღნიშნავს, რომ ჩანგლიანი ამწის მიერ ავტომობილის დაზიანების დაშვების შემთხვევაშიც კი, არ დასტურდება ფაქტი რომ იგი დაზიანებულია შპს „ლაიონ ავტოს“-ს მიერ. მოვაჭრის თქმით, ასეთ შემთხვევაში, მეტად სავარაუდოა, რომ აღნიშნული დაზიანება წარმოიშვა აშშ-ში Copart-ის ავტოსადგომზე, სადაც ავტომობილების გადაადგილებისა და პოზიციონირების მიზნით ხშირად გამოიყენება ჩანგლიანი ამწეები და სხვა მსგავსი ტექნიკა.

სააგენტოს 2025 წლის 9 დეკემბრის N02/6190 წერილით მოვაჭრისგან საქმის სრულყოფილად შესწავლის მიზნით გამოთხოვილი იქნა შპს „ლაიონ ავტოს“ სავაჭრო პოლიტიკა (მომხმარებელთან ურთიერთობისთვის განკუთვნილი წესების და პირობების ერთობლიობა). 2025 წლის 18 დეკემბრის N01/7825 წერილით მოვაჭრემ წარმოადგინა სააგენტოს მიერ მოთხოვნილი ინფორმაცია. ამასთან, მოვაჭრემ ამავე წერილით წარმოადგინა მის მიერ გამოთხოვილი სატრანსპორტო საშუალების ინსპექტირების აქტი, რომელიც განსაზღვრავს სატრანსპორტო საშუალების მდგომარეობას შესყიდვის მომენტში, რომლის მიხედვითაც აუქციონის ტერიტორიის დატოვებამდე სატრანსპორტო საშუალებას აღნიშნებოდა დაზიანება, კერძოდ, დაზიანებული იყო და ჟონავდა ელემენტის გამაგრებელი სითხის (ანტიფრიზის) მილი. მოვაჭრე განმარტავს, რომ მეტად სავარაუდოა, რომ აღნიშნული დაზიანება წარმოიშვა აშშ-ში Copart-ის ავტოსადგომზე, სადაც ავტომობილების გადაადგილებისა და პოზიციონირების მიზნით ხშირად გამოიყენება ჩანგლიანი ამწეები და სხვა მსგავსი ტექნიკა.

2. ნორმატიული რეგულირება

საქართველოს კონსტიტუციის 26-ე მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, მომხმარებელთა უფლებები დაცულია კანონით.

საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების შესახებ შეთანხმება ხაზს უსვამს მომხმარებელთა დაცვის მაღალი დონის უზრუნველყოფისა და მომხმარებელთა დაცვის თავიანთ სისტემებს შორის თავსებადობის კუთხით თანამშრომლობის მნიშვნელობას.

„მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიზანია მომხმარებლის უფლებების სამართლებრივი საფუძვლების განსაზღვრა და მომხმარებლის პატივისცემაზე დამყარებული ქცევის კულტურის ხელშეწყობა. მომხმარებლისთვის ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულების თაობაზე არსებული კანონის ნორმები უზრუნველყოფს მომხმარებლის უფლებას, საქონლის/მომსახურების შეძენამდე „ინფორმირებული არჩევანის“ ფარგლებში მიიღოს შესყიდვის შესახებ გადაწყვეტილება.

კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის ა) ქვეპუნქტის მიხედვით: ხელშეკრულების დადებამდე მოვაჭრე ვალდებულია მომხმარებელს საქართველოს სახელმწიფო ენაზე, მკაფიოდ და გასაგებად მიაწოდოს შემდეგი უტყუარი და სრული ინფორმაცია (თუ ეს ინფორმაცია თავისთავად ცხადი არ არის): საქონლის ან მომსახურების დასახელების, მწარმოებლისა და საქონლის ან მომსახურების შესაბამისი არსებითი მახასიათებლების შესახებ, ინფორმაციის მატარებლის სპეციფიკის (მათ შორის, ზომის, შესაძლებლობების) გათვალისწინებით.

კანონის მე-16 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მოვაჭრე ვალდებულია, მომხმარებელს გადასცეს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი საქონელი.

ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, თუ მომხმარებელი მოვაჭრეს არ აცნობებს იმ მიზნის თაობაზე, რომლისთვისაც მას სურს საქონლის გამოყენება, საქონელი ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამის საქონლად მიიჩნევა, თუ იგი ვარგისია იმ მიზნით სარგებლობისთვის, რომლისთვისაც, ჩვეულებრივ, გამოიყენება.

კანონის მე-17 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, თუ საქონელი ნაკლის მქონე აღმოჩნდა, მომხმარებელს უფლება აქვს, მოვაჭრეს მოსთხოვოს ნაკლის აღმოფხვრა (საქონლის უსასყიდლოდ შეკეთება ან შეცვლა, ფასის შემცირება) ან გავიღეს ხელშეკრულებიდან.

ამავე მუხლის მე-3 პუნქტის თანახმად, საქონელი შეკეთებული ან შეცვლილი უნდა იქნეს გონივრულ ვადაში, ისე, რომ მომხმარებელს არ შეექმნას მნიშვნელოვანი შეფერხება საქონლის ბუნებისა და იმ მიზნის გათვალისწინებით, რომლისთვისაც მან ეს საქონელი შეიძინა.

ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, საქონლის უსასყიდლოდ შეკეთება ან შეცვლა გულისხმობს მოვაჭრის მიერ ყველა ხარჯის (მათ შორის, ფოსტის, სამუშაო ძალისა და მასალების ხარჯების) გაწევას, რომლებიც საჭიროა საქონლის ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ პირობებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით თუ მომხმარებელმა საქონლის ნაკლი საქონლის მფლობელობაში მიღებიდან 6 თვის განმავლობაში აღმოაჩინა, საწინააღმდეგოს დამტკიცებამდე იგულისხმება, რომ ნაკლი არსებობდა საქონლის მიწოდებისას, თუ, საქონლის ბუნებიდან ან ნაკლის ხასიათიდან გამომდინარე, ეს შესაძლებელია. ამ შემთხვევაში მტკიცების ტვირთი მოვაჭრეს ეკისრება. თუ მომხმარებელმა საქონლის ნაკლი საქონლის მფლობელობაში მიღებიდან 6 თვის შემდეგ აღმოაჩინა, იმის მტკიცების ტვირთი, რომ ნაკლი არსებობდა საქონლის მიწოდებისას, მომხმარებელს ეკისრება.

კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მოვაჭრე ვალდებულია მომხმარებელს მომსახურების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი მომსახურება გაუწიოს.

ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, მომხმარებელმა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადის გადაცილების ან ნაკლის აღმოჩენის შემთხვევაში მოვაჭრეს უნდა განუსაზღვროს მომსახურების გაწევის/ნაკლის აღმოფხვრის გონივრული დამატებითი ვადა, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს, მომსახურების ბუნებიდან გამომდინარე, შეუძლებელია ან არათანაზომიერ ან შეუსაბამოდ დიდ ხარჯს მოითხოვს. არათანაზომიერი ან შეუსაბამოდ დიდი ხარჯი განისაზღვრება ამ კანონის მე-17 მუხლის მე-8 პუნქტით დადგენილი წესით.

ხოლო, მე-3 პუნქტის თანახმად, დამატებითი ვადის უმედეგოდ გასვლის შემთხვევაში მომხმარებელს უფლება აქვს:

- ა) მოვაჭრის ხარჯით მომსახურების გაწევა ან ნაკლის აღმოფხვრა სხვა პირს შესთავაზოს;
- ბ) მოითხოვოს მომსახურების ფასის ადეკვატური შემცირება;
- გ) უარი თქვას ხელშეკრულებაზე და მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა არის მოვაჭრის მიერ მომხმარებლისთვის დადგენილი, წინასწარ ჩამოყალიბებული, მრავალჯერადი გამოყენებისთვის გამიზნული პირობა, რომლის გაცნობის შესაძლებლობა მომხმარებელს ჰქონდა.

ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, იმის მტკიცების ტვირთი, რომ ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა მხარეებმა ინდივიდუალურად შეათანხმეს, მოვაჭრეს ეკისრება.

კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ხელშეკრულების უსამართლო სტანდარტული პირობა, მიუხედავად ხელშეკრულებაში მისი არსებობისა, ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება ნდობისა და კეთილსინდისიერების პრინციპებს და იწვევს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებისა და მოვალეობების გაუმართლებელ დისბალანსს მომხმარებლის საზიანოდ, მათ შორის, მისი ბუნდოვანების გამო. მხოლოდ ხელშეკრულების საგნის რაობა ან მისი საპასუხო შესრულებასთან შესაბამისობა არ მიიჩნევა შეუსაბამობად.

საერთაშორისო კანონმდებლობა:

ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2011 წლის 25 ოქტომბრის 2011/83/EC დირექტივის (შემდგომში - 2011/83 დირექტივა) მიზანია, მომხმარებელთა დაცვის მაღალი დონის მიღწევის გზით, შიდა ბაზრის გამართულად ფუნქციონირების ხელშეწყობა, მომხმარებლებსა და მოვაჭრებს შორის დადებულ ხელშეკრულებებთან დაკავშირებული, წევრ სახელმწიფოთა კანონმდებლობების, რეგულაციებისა და ადმინისტრაციული დებულებების გარკვეული ასპექტების დაახლოების გზით.

ევროპარლამენტისა და საბჭოს 1993 წლის 5 აპრილის დირექტივა 93/13/EEC სამომხმარებლო ხელშეკრულებების უსამართლო პირობების შესახებ (შემდგომში - 93/13/ EEC დირექტივა) მიზნად ისახავს გამყიდველსა ან მიმწოდებელსა და მომხმარებელს შორის დადებული ხელშეკრულების უსამართლო პირობებთან დაკავშირებული წევრი სახელმწიფოების კანონების, რეგულაციების და ადმინისტრაციული დებულებების დაახლოებას. ასევე, მიზანია ხელი შეუწყოს ევროკავშირის შიდა ბაზრის განვითარებას მომხმარებელთა იმ სამართლებრივი და ეკონომიკური რისკებისგან დაცვის გზით, რომელიც შემთავაზებულმა, როგორც უკეთ ინფორმირებულმა და უფრო ძლიერმა ბაზრის მოთამაშემ, ხელშეკრულების სტანდარტული პირობების მეშვეობით ხელშეკრულების უფრო „სუსტ მხარესთან“ შეიძლება გადაამისამართოს.¹

93/13/EEC დირექტივის მე-3 მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სახელშეკრულებო პირობა, რომელიც ინდივიდუალურად არ არის შეთანხმებული, ითვლება უსამართლოდ იმ შემთხვევაში, თუ, კეთილსინდისიერების მოთხოვნის საპირისპიროდ, ის, მომხმარებლის საზიანოდ, იწვევს მნიშვნელოვან შეუსაბამობას ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მხარეების უფლებებსა და ვალდებულებებში.

93/13/EEC დირექტივის მე-3 მუხლითა და დანართით განსაზღვრულია იმ პირობათა შინაარსი, რომლებიც შესაძლოა უსამართლოდ იქნეს მიჩნეული.

საქართველოს კონკურენციისა და მომხმარებლის დაცვის სააგენტოს უფლებამოსილება:

კანონის 29-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, საქართველოს ტერიტორიაზე მომხმარებლის ამ კანონით დადგენილი უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვას, მისი უფლებების დარღვევის პრევენციასა და დარღვეული უფლებების აღდგენის ხელშეწყობას, მომხმარებლის უფლებების დარღვევის ფაქტების გამოვლენასა და დარღვევებზე კანონით გათვალისწინებულ სათანადო რეაგირებას ახორციელებს სააგენტო.

¹ ევროკავშირის კერძო სამართალი, გადაწყვეტილებები და მასალები, ნაწილი I, 2018 წელი, თბილისი, გვ: 40

ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სააგენტო შეისწავლის მომხმარებლის კანონით დადგენილი უფლების შესაძლო დარღვევის ისეთ ფაქტს, რომელმაც გამოიწვია ან შესაძლოა გამოიწვიოს მომხმარებელთა ჯგუფის უფლების დარღვევა.

საქმის შესწავლის მიზნით, სააგენტო უფლებამოსილია განმცხადებლისგან ან/და მოვაჭრისგან გამოითხოვს ინფორმაცია (მათ შორის, კონფიდენციალური ინფორმაცია), რომელიც სააგენტოს შესაბამისი უფლებამოსილების განსახორციელებლად სჭირდება.

„საქმის შესწავლის წესისა და პროცედურის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის 2022 წლის 29 სექტემბრის №45 ბრძანებით დამტკიცებული წესის (შემდგომში - პროცედურა) მე-6 მუხლის თანახმად, სააგენტო საქმის შესწავლის დაწყების თაობაზე გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ იწყებს საქმის შესწავლას და იღებს საბოლოო გადაწყვეტილებას 1 თვის ვადაში. საქმის შესწავლა, მისი მნიშვნელობისა და სირთულის გათვალისწინებით, შესაძლებელია გაგრძელდეს არაუმეტეს 3 თვისა.

3. საქმის შესწავლის დაწყების საფუძველი

კანონი განსაზღვრავს საქმის შესწავლის დაწყების საფუძველებს. კერძოდ, კანონის 30-ე მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, სააგენტოს მიერ მომხმარებლის უფლების სავარაუდო დარღვევის ფაქტის შესწავლის დაწყების საფუძველია გონივრული ვარაუდი, რომ ამ კანონის მოთხოვნების დარღვევისას, მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესს ზიანი ადგება ან შესაძლოა მიადგეს.

პროცედურის მე-5 მუხლის მე-4 პუნქტის შესაბამისად, მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესი გულისხმობს მომხმარებელთა ფართო წრის საერთო ინტერესს. მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესის არსებობის შეფასებისას სააგენტო ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ითვალისწინებს იმ პოტენციურ მომხმარებელთა რაოდენობას, ვისზეც შეიძლება გავლენა იქონიოს სადავო ქმედებამ. ამავე მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, მომხმარებელთა ჯგუფის უფლებ(ებ)ის სავარაუდო დარღვევის ფაქტის განსაზღვრისას, ასევე გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ქმედების ხასიათი და მისი უნარი, გავლენა იქონიოს მომხმარებელთა ფართო წრეზე ან/და ზიანი მიაყენოს ანალოგიურ მდგომარეობაში მყოფ ნებისმიერ მომხმარებელს.

აღსანიშნავია, რომ მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესის (კოლექტიური ინტერესის) ცნებას საფუძველი ფრანგულ იურისპრუდენციაში ჩაეყარა, მას შემდეგ, რაც ქვეყანაში მომხმარებელთა ორგანიზაციებს ბაზრის ზედამხედველობის ფუნქცია მიენიჭათ და 1973 წელს, კანონით უფლება მიეცათ მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესები სასამართლოში დაეცვათ. საფრანგეთის უზენაესი სასამართლოს 1985 წლის გადაწყვეტილებით, მომხმარებელთა ორგანიზაციებს მხოლოდ მაშინ შეეძლოთ სასამართლოში წარმომადგენლობა, თუკი სადავო ქმედება პირდაპირ ან არაპირდაპირ ზიანს აყენებდა მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესებს.²

ამ კუთხით სააგენტო ასევე ყურადღებას ამახვილებს ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2020 წლის 25 ნოემბრის 2020/1828 დირექტივაზე (შემდგომში - 2020/1828 დირექტივა). აღნიშნული დირექტივის მიხედვით, მომხმარებელთა დაცვის სამართალი იცავს მომხმარებელთა ჯგუფის უფლებებსა და ინტერესებს მოვაჭრის ისეთი ქმედებისაგან, რომელიც ერთობლივად საზიანო იქნება მომხმარებელთა ფართო წრისათვის. აღსანიშნავია, რომ დირექტივის მე-3 მუხლის მე-3 პუნქტში

² Cass Crim, 20 May, 1985, bull crim 485

მოცემულია მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესის პოზიტიური განმარტება. აღნიშნული მიდგომის მიხედვით, მომხმარებელთა ჯგუფის ინტერესი მომხმარებელთა საერთო ინტერესს გულისხმობს.

აღნიშნულის გათვალისწინებით სააგენტო განმარტავს, რომ კანონის 30-ე მუხლის მე-3 პუნქტში მითითებული ჯგუფური ინტერესი გულისხმობს არა ცალკეული მომხმარებლის ინდივიდუალური ინტერესს, არამედ მომხმარებელთა გარკვეული წრის ერთობლივ ინტერესს. კოლექტიური/ჯგუფური ინტერესის კონცეფცია განსხვავდება ინდივიდუალური ინტერესების ჯამისაგან და მეტწილად ფოკუსირებულია მომხმარებელთა ჯგუფის უფლებების სამომავლო ხელყოფის პრევენციაზე და არა რამოდენიმე მომხმარებლის ხელყოფილი ინდივიდუალური უფლებების აღდგენაზე. ამასთან, აღნიშნული არ ზღუდავს კონკრეტულ მომხმარებელს გამოიყენოს კანონით მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილება და მისი, როგორც მომხმარებლის უფლებების დარღვევის შემთხვევაში, მიმართოს სააგენტოს.

განსახილველ საქმეში მხარეების მიერ მიერ სააგენტოში წარმოდგენილი მასალებიდან იკვეთება, რომ მოვაჭრე სარეწში მომხმარებლებს არ აწვდის სრულ ინფორმაციას თავისი სავაჭრო პირობების შესახებ, ასევე მოვაჭრე მომხმარებელს არ უწევს ხელშეკრულების პირობების შესაბამის მომსახურებას და მოთხოვნის მიუხედავად, არც სააგენტოში წარმოუდგენია სრული ინფორმაცია.

შესაბამისად, იმის გათვალისწინებით, რომ მოვაჭრე მომხმარებელს სრულად არ აწვდის სავაჭრო პოლიტიკის (მომხმარებლისთვის განკუთვნილი წესების და პირობების ერთობლიობა) შესახებ ინფორმაციას და ამასთან არ ასრულებს მომსახურების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი მომსახურების გაწევის ვალდებულებას, მას სავარაუდო ზიანი შეეძლო მიეყენებინა არა მხოლოდ კონკრეტული მომხმარებლისთვის არამედ, ნებისმიერი პოტენციური მომხმარებლისთვის რომელსაც ექნებოდა სურვილი, მოვაჭრისგან შეეძინა მომსახურება. შესაბამისად, სააგენტოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებლის 2025 წლის 1 ოქტომბრის N04/1159 ბრძანების საფუძველზე დაიწყო განცხადებაში დასმული სავარაუდო სამართალდარღვევების შესწავლა.

4. სამოტივაციო ნაწილი

4.1. უსამართლო სტანდარტული პირობები

განსახილველ საქმეში სააგენტოს მიერ ასევე შესაფასებელია მოვაჭრესა და მომხმარებელს შორის დადებული ხელშეკრულების კონკრეტული პირობები და თავად მოვაჭრის ქმედება ვალდებულების (მომსახურების) ჯეროვნად შესრულების ჭრილში.

აღსანიშნავია, რომ კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, განიმარტება ხელშეკრულების სტანდარტული პირობის ცნება, კერძოდ, ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა არის მოვაჭრის მიერ მომხმარებლისთვის დადგენილი, წინასწარ ჩამოყალიბებული, მრავალჯერადი გამოყენებისთვის გამიზნული პირობა, რომლის გაცნობის შესაძლებლობა მომხმარებელს ჰქონდა.

თანამედროვე ეკონომიკის პირობებში მხარეები, ხელშეკრულების რთული და მასშტაბური პირობების განსაზღვრისა და ამასთან დაკავშირებული მოლაპარაკებების თავიდან აცილების მიზნით, ხშირად სარგებლობენ ხელშეკრულების სტანდარტული პირობებით. ხელშეკრულების

სტანდარტული პირობები გულისხმობს ერთგვაროვანი შინაარსის მქონე პირობებს, რომელთა გამოყენებაც ხდება მრავალჯერადად. ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებს ერთი მხარე უდგენს მეორე მხარეს და ის ხელშეკრულების დადების და გამოყენების გამარტივების, დროისა და რესურსის დაზოგვის მიზნებს ემსახურება.³

ხელშეკრულების სტანდარტული პირობები, მეწარმე სუბიექტსა და ფიზიკურ პირს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობის სრულყოფისა და გამარტივების წინაპირობად შეიძლება აღიქვას, მაგრამ ის მკაცრ სამართლებრივ კონტროლს საჭიროებს, რათა არ გახდეს კაბალური ხასიათის მატარებელი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტებით, სსკ-ის 342-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ხელშეკრულების სტანდარტული პირობები არის წინასწარ ჩამოყალიბებული, მრავალჯერადი გამოყენებისათვის გამიზნული პირობები, რომელთაც ერთი მხარე (შემთავაზებელი) უდგენს მეორე მხარეს და რომელთა მეშვეობითაც უნდა მოხდეს კანონით დადგენილი ნორმებისაგან განსხვავებული ან მათი შემკვები წესების დადგენა.⁴ საქართველოს უზენაესი სასამართლო N ას-372-2023 სამოქალაქო საქმეზე, 06.10.2023 წლის გადაწყვეტილებაში განმარტავს, რომ მრავალჯერადი გამოყენებისათვის გამიზნულობა გულისხმობს სტანდარტული პირობების არაერთჯერად ხასიათს, ანუ შემთავაზებლის მიერ ჩამოყალიბებული პირობები არ არის გამიზნული მხოლოდ ერთ ან რამდენიმე კონკრეტულ პირთან დასადავებლად ხელშეკრულებისათვის და ისინი აბსოლუტურად ყველა მომხმარებლისათვის საერთოა.

პირობები ითვლება წინასწარ ჩამოყალიბებულად, თუ ისინი მრავალჯერადი გამოყენებისათვის წერილობითი ფორმით ან სხვაგვარად (მაგ., ვიდეო ან აუდიოჩანაწერი) არის ფიქსირებული.⁵

საქმეში არსებული მასალებიდან იკვთება, რომ მოვაჭრესა და მომხმარებელს შორის იდება ხელშეკრულება სატრანსპორტო საშუალების მიწოდების მომსახურების გაწევის შესახებ. მოვაჭრის მიერ სააგენტოში წარმოდგენილი ხელშეკრულების ანალიზის საფუძველზე დგინდება, რომ იგი წარმოადგენს იმ სტანდარტული პირობების ერთობლიობას, რომელსაც მოვაჭრე სთავაზობს მომხმარებელს, მომსახურების განხორციელებისას. აღნიშნული პირობები მოვაჭრის მიერ წინასწარ არის განსაზღვრული და მომხმარებელთან მათი შეთანხმება ინდივიდუალურად არ ხდება. მოვაჭრის მიერ ჩამოყალიბებული პირობები მათი შინაარსის და სტრუქტურის გათვალისწინებით იძლევა იმის საფუძველს, რომ იგი მრავალჯერადი გამოყენების მიზნით არის შემუშავებული. ყოველივე იმის გათვალისწინებით, მოვაჭრის მიერ სატრანსპორტო საშუალების შეძენის წესები და პირობები წინასწარ არის შემუშავებული, განკუთვნილია ყველა მომხმარებლისთვის და მრავალჯერადი გამოყენებისთვის, ისინი მიიჩნევა ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებად, რაც თავის მხრივ ნიშნავს, რომ აღნიშნული პირობები, ფაქტობრივად, წარმოადგენს მოვაჭრის სავაჭრო პოლიტიკას და მან შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მომხმარებელთა ფართო წრის ინტერესებზე.

„მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის გათვალისწინებით, ხელშეკრულების უსამართლო სტანდარტული პირობა, მიუხედავად ხელშეკრულებაში მისი არსებობისა, ბათილია, თუ იგი ეწინააღმდეგება ნდობისა და კეთილსინდისიერების პრინციპებს და იწვევს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებისა

³ ავტორთა კოლექტივი, „სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი III, ვალდებულებითი სამართლის ზოგადი ნაწილი“, თბილისი, 2019, 182.

⁴ სუსგ 10.09.2012წ. საქმე #ას-755-811-2011

⁵ ავტორთა კოლექტივი, „სამოქალაქო კოდექსის კომენტარი, წიგნი III, ვალდებულებითი სამართლის ზოგადი ნაწილი“, თბილისი, 2019, 184.

და მოვალეობების გაუმართლებელ დისბალანსს მომხმარებლის საზიანოდ, მათ შორის, მისი ბუნდოვანების გამო. მხოლოდ ხელშეკრულების საგნის რაობა ან მისი საპასუხო შესრულებასთან შესაბამისობა არ მიიჩნევა შეუსაბამობად.

განსახილველ შემთხვევაში, კანონის 22-ე მუხლთან მიმართებით უნდა განიხილოს მოვაჭრის მიერ მომხმარებლისთვის შეთავაზებული ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა, კერძოდ, „შპს „ლაიონ ავტო“ სატრანსპორტო საშუალების შექენის წესები და პირობების“ მე-7 მუხლი, „ზიანის ანაზღაურების წესი და მხარეთა პასუხისმგებლობა“.

იმის დასადგენად, თუ რამდენად არის აღნიშნული პირობები უსამართლო, უნდა შეფასდეს კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტი. აღნიშნული პუნქტი ადგენს პირობებს, რომელთა გათვალისწინებაც უნდა მოხდეს სტანდარტული პირობის შესაფასებლად. ხელშეკრულების უსამართლო სტანდარტული პირობა, მიუხედავად ხელშეკრულებაში მისი არსებობისა, ბათილია, თუ იგი I. ეწინააღმდეგება ნდობისა და კეთილსინდისიერების პრინციპებს და II. იწვევს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უფლებებისა და მოვალეობების გაუმართლებელ დისბალანსს მომხმარებლის საზიანოდ, მათ შორის, მისი ბუნდოვანების გამო. მხოლოდ ხელშეკრულების საგნის რაობა ან მისი საპასუხო შესრულებასთან შესაბამისობა არ მიიჩნევა შეუსაბამობად.

ვინაიდან, კანონი ადგენს, რომ თუკი სტანდარტული პირობა ეწინააღმდეგება ნდობისა და კეთილსინდისიერების პრინციპებს და ამით ხელსეკრულების მეორე მხარეს ადგება ზიანი, იგი ბათილად უნდა ჩაითვალოს, უნდა განიმარტოს ბათილობის წინაპირობების მნიშვნელობები.

სტანდარტული პირობის ბათილობის პირველ წინაპირობას წარმოადგენს ნდობისა და კეთილსინდისიერების პრინციპთან მისი შეუსაბამობა. აღნიშნული დათქმა განსაზღვრულია შემთავაზებლისათვის, რომელმაც სტანდარტული პირობები უნდა ჩამოაყალიბოს კეთილსინდისიერად და მეორე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2023 წლის 13 ოქტომბრის №ას-1029-2023 განჩინებაში, აღნიშნულია სააპელაციო სასამართლოს განმარტება, რომლის თანახმადაც, ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებთან მიმართებით, აღიარებულია „სუსტი“ და „ძლიერი“ მხარის არსებობა სახელშეკრულებო ურთიერთობისას. კანონმდებლობით კი ხდება „სუსტი“ მხარის ინტერესების დაცვა.

მოვაჭრეს საქმიანობის თავისებურება აქცევს, ხელშეკრულების ძლიერ მხარედ, მისთვის ვაჭრობა წარმოადგენს ჩვეულებრივ, სახასიათო საქმიანობას. სამომხმარებლო ურთიერთობებში, მოვაჭრე არის ხელშეკრულების პირობებისა და ბუნების განმსაზღვრელი. „მოვაჭრე, როგორც წესი, აკონტროლებს ხელშეკრულების პირობების უმეტესობას, თუ ყველას არა, სტანდარტული პირობების დადგენით, სადაც მომხმარებლის არჩევანი შეზღუდულია ამ პირობების მიღებით ან ხელშეკრულების დადებაზე უარის თქმით“.

აღნიშნული მიზნით აღსანიშნავია ევროპული კავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს (შემდგომში - მართლმსაჯულების სასამართლო) 2017 წლის 26 იანვრის გადაწყვეტილება საქმეზე C-421/14. კერძოდ მართლმსაჯულების სასამართლოს განმარტებით, ევროპარლამენტისა და საბჭოს 1993 წლის 5 აპრილის დირექტივა N93/13/EEC ეფუძნება იმ იდეას, რომ სახელშეკრულებო ურთიერთობებში მომხმარებელი არის ხელშეკრულების სუსტი მხარე მოვაჭრესთან მიმართებით მისი ცოდნისა და სავაჭრო ძალაუფლების გათვალისწინებით.⁶

⁶ ევროპული კავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს გადაწყვეტილება 2017 წლის 26 იანვრის საქმე C-421/14.

მართლმსაჯულების სასამართლომ C-421/14 საქმეში განმარტა, რომ ზოგადად უსამართლო სტანდარტული პირობების მომწესრიგებელი დირექტივის მიზანია სახელშეკრულებო მხარეთა ეფექტური ბალანსის დაცვა, რაც მიიღწევა ხელშეკრულებიდან უსამართლო სტანდარტული პირობების ამოღებით.

სტანდარტული პირობების შეფასებამდე, განსახილველია კეთილსინდისიერებისა და ნდობის პრინციპების მნიშვნელობები.

კეთილსინდისიერების პრინციპი რომის სამართლიდან იღებს სათავეს. პრინციპი *bona fides* (კეთილსინდისიერება) მნიშვნელოვან ადგილს იკავებდა *ius civile*-სა და რომაულ სამართლებრივ აზროვნებაში. *bona fides* (*fides*) ტერმინის საქმიან ურთიერთობებში გამოყენება ნიშნავდა, რომ მხარეები თავიანთ პირობას და მიცემულ სიტყვას დაიცავდნენ (*bona fides negotia*), წინააღმდეგ შემთხვევაში, დაზარალებულ მხარეს უფლება ჰქონდა, წარედგინა *ex fide bona* პრეტენზია და კონტრაქტისაგან ვალდებულების იძულებით აღსრულება *exceptio doli (generalis)* - სარჩელის საფუძველზე მოეთხოვა.⁷

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტებით, „კეთილსინდისიერება გულისხმობს სამოქალაქო ბრუნვის მონაწილეთა მოქმედებას პასუხისმგებლობით და ერთმანეთის უფლებებისადმი პატივისცემით მოპყრობას.“⁸

კეთილსინდისიერების საფუძველზე აღმოიფხვრება როგორც კანონის, ისე ხელშეკრულების ხარვეზი. კეთილსინდისიერების პრინციპის შინაარსი, უპირველეს ყოვლისა, იმით გამოიხატება, რომ მხარეს, გარდა ვალდებულების ჯეროვანი შესრულებისა, ევალება ვალდებულების კეთილსინდისიერად შესრულებაც, ანუ კონტრაქტის პატივსაღები ინტერესების გათვალისწინება და დაცვა.⁹

კეთილსინდისიერების პრინციპი გამოიყენება მაშინ, როდესაც მხარეთა შორის შეთანხმებული გარიგება შესაძლოა ფორმალურად გამართული ჩანდეს, მაგრამ მისი შინაარსი იმდენად კაბალურია, რომ შეუძლებელია მას სამართლიანი ეწოდოს.¹⁰

ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ Mohamed Aziz¹¹ -ის საქმეში განმარტა, რომ არის თუ არა სახეზე მომხმარებლისთვის საზიანოდ უფლება-მოვალეობათა „მნიშვნელოვანი უთანასწორობა“, უნდა შეფასდეს შიდა კანონმდებლობის იმ ნორმათა ანალიზის ფონზე, რომელსაც მხარეთა ურთიერთობა დაექვემდებარებოდა სადავო პირობის არარსებობის შემთხვევაში. ამასთანავე უნდა შეფასდეს მომხმარებლის სამართლებრივი პოზიციები და ის სამართლებრივი საშუალებები, რომელიც მას შიდა კანონმდებლობით ეძლევა არასამართლიანი პირობებისგან თავის დასაცავად. ამასთანავე, იმის შესაფასებლად არის თუ არა უთანასწორობა „კეთილსინდისიერების მოთხოვნათა საწინააღმდეგო“.

„კეთილსინდისიერება“ განვითარებული ქვეყნების სამოქალაქო სამართალში წარმოადგენს მთელი სამოქალაქო ბრუნვის სტაბილურობის უზრუნველმყოფ კატეგორიას. შესაბამისად, მისი მნიშვნელობა ძალზე ფართოა. კეთილსინდისიერების პრინციპი ასახულია ევროპის

⁷ ვაშაკიძე გ. კეთილსინდისიერება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მიხედვით – აბსტრაქცია თუ მოქმედი სამართალი, ქართული სამართლის მიმოხილვა, 10/2007-1, გვ. 16

⁸ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სამოქალაქო საქმეზე Nას-950-2022, 30.09.2022.

⁹ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2021 წლის 20 მაისის განჩინება სამოქალაქო საქმეზე Nას-1185-2020

¹⁰ „...im gegebenen Falle also nur die form, nicht das wesen des rechtes hätte.“ Dernburg, Pandekten, Band I, 1: Allgemeiner Theil, 1900 § 138, 320. მითითებულია კერძო სამართლის უზოგადესი სისტემური ცნებები, თბილისი 2009, გვ. 84

¹¹ ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლოს 2013 წლის 14 მარტის გადაწყვეტილება, C-415/11.

სახელმეკრულებო სამართლის პრინციპებშიც. კერძოდ, 1:201-ე მუხლის თანახმად, თითოეული მხარე უნდა მოქმედებდეს კეთილსინდისიერებისა და პატიოსნების პრინციპების მიხედვით. აღსანიშნავია, რომ ლიტერატურაში ეს ზოგადი დებულებანი განხილულია ძირითადად ვალდებულების შესრულებასთან მიმართებით.¹²

კეთილსინდისიერების პრინციპი აღიარებულია აგრეთვე კერძო სამართლის უნიფიცირების საერთაშორისო ინსტიტუტის (International Insitute for the Unification of Private Law - UNIDROIT) მიერ შემუშავებული საერთაშორისო სავაჭრო ხელშეკრულებების პრინციპების (Principles of International Commercial Contracts) 1.7 მუხლშიც, კერძოდ, „თითოეული მხარე ვალდებულია იმოქმედოს საერთაშორისო-სავაჭრო პრაქტიკაში მიღებული კეთილსინდისიერებითა და პატიოსანი საქმოსნური პრაქტიკით. მხარეებს არა აქვთ უფლება, გამორიცხონ ან შეზღუდონ აღნიშნული ვალდებულება.“ აღსანიშნავია, რომ კეთილსინდისიერება „უნიდროას“ პრინციპებში განიხილება არა მხოლოდ ვალდებულების შესრულების, არამედ სახელმეკრულებო სამართლის ზოგად პრინციპადაც.¹³

რაც შეეხება მნიშვნელოვან დისბალანსს, 1993/13/EC დირექტივის მე-3 მუხლის პირველი პუნქტი მიუთითებს, მხარეთა უფლებებსა და მოვალეობებს შორის „მნიშვნელოვან დისბალანსზე“ (significant imbalance), რაც იმას ნიშნავს, რომ პირობის შეფასებისას მცირე დისბალანსი მხედველობაში არ მიიღება. ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ Banco Primus-ის საქმეში იმსჯელა, რომ იმის დასადგენად, იწვევს თუ არა პირობა „მნიშვნელოვან დისბალანსს“ უნდა შეფასდეს მომხმარებლის სამართლებრივი მდგომარეობა, კერძოდ, აყენებს თუ არა კონკრეტული პირობა მომხმარებელს არახელსაყრელ სამართლებრივ და ეკონომიკურ მდგომარეობაში, მომხმარებლისთვის დამდგარი ფინანსური დანაკარგის მოცულობა და სხვა.¹⁴

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააგენტომ დაადგინა, რომ მოვაჭრის ხელშეკრულების - „შპს „ლაიონ ავტო“ სატრანსპორტო საშუალების შეძენის წესები და პირობების“ მე-7 პუნქტის პირობები არ შეესაბამება კეთილსინდისიერებისა და ნდობის პრინციპებს, შესაბამისად აღნიშნული პირობები წარმოადგენს უსამართლო სტანდარტულ პირობებს, შემდეგი გარემოებათა გამო:

ხელშეკრულების მე-7 პუნქტის თანახმად:

„ 7.1. მყიდველი სატრანსპორტო საშუალებას ყიდულობს მხოლოდ მის მიერ სატრანსპორტო საშუალების მოწონების შემდეგ. გამყიდველს არ ეკისრება ნებისმიერი დამატებითი პასუხისმგებლობა აღნიშნული სატრანსპორტო საშუალების, ან მისი ცალკეული დეტალის ან დეტალების მდგომარეობასთან დაკავშირებით. აღნიშნული არ მოიცავს იმ პასუხისმგებლობებს, რომლებიც მხარეთა შორის არსებული ნასყიდობის ხელშეკრულებით არის გათვალისწინებული.

7.2. გამყიდველი ვალდებულია მყიდველს აუნაზღაუროს ან აღმოფხვრას ზიანი, თუ სატრანსპორტო საშუალების ვიზუალური მდგომარეობა, მყიდველისთვის ფაქტობრივ მფლობელობაში გადაცემამდე არ შეესაბამება გამყიდველის მიერ მყიდველისთვის მიწოდებულ სატრანსპორტო საშუალების ფოტოსურათებში ასახულ მდგომარეობას.

¹² Towards a European Civil Code, by Hartkamp/Hesseling/Hondius/Perron/Vranken, Nijmegen, Dodrecht, Boston, London, 1994. გვ. 205-209.

¹³ Lando, A Vision of a Future Contract Law: impact of European and UNIDROIT Contract Principles, Uniform Commercial Code Law Journal, issue 2, Fall 2004, გვ. 3-46.

¹⁴ CJEU, C-421/14, Banco Primus, პარ. 59

7.3. ზარალის შეფასება მოხდება დაზიანებული დეტალის შეკეთების ღირებულებით, თუ დეტალი ექვემდებარება აღდგენას. როდესაც დაზიანებული დეტალი არ ექვემდებარება აღდგენას, ზარალი ანაზღაურდება არაორიგინალი დეტალის ღირებულებით (არსებობის შემთხვევაში), თუ ბაზარზე არ მოიძებნება არაორიგინალი ან შემცველი დეტალი, ამ შემთხვევაში ზარალის შეფასება მოხდება მეორადი ორიგინალის ფასით.

7.4. ზარალის ანაზღაურება მოხდება გამყიდველის მიერ ბაზრის მოკვლევის შედეგად საბაზრო ფასებზე დაყრდნობით.

7.5. არ ანაზღაურდება სატრანსპორტო საშუალების დაზიანების შედეგად გამოწვეული სატრანსპორტო საშუალების საბაზრო ფასის ვარდნა, მიუღებელი შემოსავალი და ნებისმიერი არაპირდაპირი ან/და არამატერიალური (მორალური) ზიანი.

7.6. ავტოსატრანსპორტო საშუალების სრულად განადგურების შემთხვევაში, მოხდება ზარალის კომპენსაცია კონკრეტულ ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე გადახდილი თანხის შესაბამისად. გამყიდველი ცალმხრივად იღებს გადაწყვეტილებას ანაზღაუროს ზარალი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით ან მისი ჩათვლით. იმ შემთხვევაში, თუ მოხდება ნარჩენი ღირებულების ჩათვლა, გამყიდველს ავტომატურად წარმოეშება ავტოსატრანსპორტო საშუალების საკუთრებაში მიღებისა და განკარგვის გამოუთხოვადი, სრული და შეუზღუდავი უფლება. ავტოსატრანსპორტო საშუალების სრული განადგურება გულისხმობს შემთხვევას, როდესაც დაზიანების აღდგენის ღირებულება აღემატება საბაზრო ღირებულების 70%-ს. აღნიშნული მუხლის მიზნებისთვის, აღდგენის ღირებულების დადგენა უნდა განხორციელდეს სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს მიერ. ექსპერტიზის ხარჯების ანაზღაურება ეკისრება მყიდველს. ამასთან, მყიდველი იძლევა გარანტიას, რომ არ მოითხოვს რაიმე სახის სანქციების, მიუღებელი შემოსავლის და ნებისმიერი არაპირდაპირი ან/და არამატერიალური (მორალური) ზიანის ანაზღაურებას.

7.7. მყიდველი, რომელიც აშშ-ში აუქციონზე ყიდულობს მეორად, ავარიის შედეგად დაზიანებულ ავტომობილს საბაზრო ღირებულებაზე გაცილებით ნაკლებ ფასად, აცნობიერებს და იღებს რისკს, რომ ავტომობილი შეიძლება ტექნიკურად გაუმართავი იყოს. აუქციონის ოფიციალური აღწერის თანახმად, სტატუსი „Run and Drive - იქოქება და დადის“ არ იძლევა იმის გარანტიას, რომ ავტომობილი აუქციონის შესყიდვის მომენტში იქოქება და დადის. მყიდველი აცნობიერებს, რომ ნასყიდობის საგანი არის დაზიანებული (ნაკლიანი), მეორადი ავტოსატრანსპორტო საშუალება, რომელიც მის მიერ მოწონებულია. ვინაიდან მყიდველი წინასწარ ინფორმირებულია ნასყიდობის საგნის ნაკლის და აღნიშნული ნაკლიდან გამომდინარე სავარაუდო დაზიანებების შესახებ, მას არ წარმოეშობა უფლებები ავტოსატრანსპორტო საშუალების ისეთი ნაკლის გამო, რომელიც გამყიდველის ბრალეული ქმედებით არ არის გამოწვეული. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე გამყიდველი იხსნის პასუხისმგებლობას

7.7.1 – 7.7.15 პუნქტებით განსაზღვრულ შემთხვევებში, მათ შორის ჩანგლიანი დამტვირთველის მიერ ჩატვირთვა-გადმოტვირთვის დროს დაზიანებული დიფუზორები, ბამპერის დამატებები, კარნიზები, ძრავის ან/და გადაცემათა კოლოფის დამცავი, ასევე გამონაბოლქვის სისტემის მიღების და ყველა ძირზე განთავსებული დეტალის დაზიანება, მათ შორის კატალიზატორის დაზიანება გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აუქციონის ფოტოსურათებზე მკაფიოდ ჩანს რომ კონკრეტული ნაწილი დაუზიანებელია, კომპანიის წარმომადგენელს ჩაბარდა დაუზიანებელ მდგომარეობაში და დაზიანება გამოწვეულია კომპანიის ბრალით.; თუ არ არსებობს დაზიანებული დეტალის შესაბამისი რაკურსის სატრანსპორტო საშუალების ფოტოსურათი. მაგალითისთვის, თუ აუქციონის ფოტოსურათებში არ არის წარმოდგენილი შესაბამისი რაკურსით გადაღებული სატრანსპორტო საშუალების სახურავის ფოტოსურათი (რაც სრულფასოვნად ასახავს მანქანის შესყიდვის მომენტში სახურავის

მდგომარეობას) მყიდველის მიერ ასეთი სატრანსპორტო საშუალების მოწონების და შესყიდვის შემთხვევაში, იგი ატარებს აღნიშნული დეტალის დაზიანებით ჩამოსვლის რისკს; ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე განთავსებული ნებისმიერი დამატებითი ინსტალაციების დაზიანება, რომელთა დამაგრების საფუძველზე ავტოსატრანსპორტო საშუალების გაბარიტული ზომები აღემატება სტანდარტული კონტეინერის გაბარიტებს. არ ანაზღაურდება ასევე ძარის დეტალები, თუ აღნიშნული ინსტალაციები გახდა ჩატვირთვა/გადმოტვირთვის მომენტში ძარის დაზიანების გამომწვევი და სხვა.

7.8. კომპანიის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება ზარალის ანაზღაურებასთან დაკავშირებით მხოლოდ იმ შემთხვევაში შევა ძალაში, თუ მყიდველი კომპანიას საკუთრებაში გადასცემს გადარჩენილ დაზიანებულ/ჩანაცვლებულ დეტალებს.

7.9. მყიდველს არ წარმოეშობა მოთხოვნის უფლება ავტოსატრანსპორტო საშუალების იმ ნაკლის გამო, რომლის შესახებაც იცოდა ან უნდა სცოდნოდა აუქციონის წესების, პირობების და სპეციფიკიდან გამომდინარე.

7.10. იმ შემთხვევაში, თუ მყიდველი ნასყიდობის ხელშეკრულების საგნის შეძენას ახორციელებს ბანკთან გაფორმებული საბანკო კრედიტის ხელშეკრულების ფარგლებში და საფუძველზე, მყიდველს არ აქვს უფლება ნასყიდობის ხელშეკრულების გაფორმებიდან 6 (ექვსი) თვის ვადაში გაასხვისოს ნასყიდობის საგანი.“

კანონის 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტი განსაზღვრავს, თუ რისი გათვალისწინებით უნდა იქნას ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა მიჩნეული უსამართლოდ. კერძოდ, ხელშეკრულების სტანდარტული პირობის უსამართლობის შეფასებისას გაითვალისწინება ხელშეკრულების საგანი, ხელშეკრულების დადების დროს არსებული გარემოებები, რომლებმაც ხელშეკრულებაში ამ პირობის არსებობა განაპირობა, და ხელშეკრულების სხვა პირობები. აღნიშნული პირობის უსამართლობის შეფასებისას არ გაითვალისწინება არც ხელშეკრულების ძირითადი საგნის არსი და არც ფასისა და ანაზღაურების მისაწოდებელ საქონელთან ან მომსახურებასთან შესაბამისობა.

ხელშეკრულება წარმოადგენს გარიგებას, რომლითაც მხარეები, ურთიერთმიმართ გამოვლენილი ნების საფუძველზე. ბოჭავენ თავს ურთიერთვალდებულებების ჯეროვნად და კეთილსინდისიერად შესასრულებლად. განსახილველ შემთხვევაში სადავო სტანდარტული პირობა არის მოვაჭრესა და მომხმარებელს შორის გაფორმებული მომსახურების ხელშეკრულების ნაწილი. აღნიშნული ხელშეკრულებით, მომხმარებელი კისრულობს ვალდებულებას, გადაიხადოს მოვაჭრის მიერ განსაზღვრული საფასური, ხოლო მეორე მხრივ მოვაჭრე იღებს ვალდებულებას, შეასრულოს მომხმარებლის წინაშე ნაკისრი ვალდებულება, კერძოდ, სატრანსპორტო საშუალების მყიდველისთვის მიწოდების მომსახურების გაწევა, რომელსაც მოვაჭრე უზრუნველყოფს მომხმარებლის ხარჯით. ნდობის, კეთილსინდისიერებისა და გულისხმიერების პრინციპების გამოვლინებაა ის, რომ თუკი ვალდებულება არაჯეროვნად, ნაკლიანად შესრულდა, მოვალე ვალდებულია გამოასწოროს შესრულება (თუკი ეს შესაძლებელია), ვინაიდან ხელშეკრულებაში შესვლისას მხარეს ჰქონდა მოლოდინი, რომ მიიღებდა იმ შესრულებას, რაც შეთანხმებული იყო. ნაკლიანი შესრულების დროს მოვაჭრე იხსნის პასუხისმგებლობას და ამასთან, მომხმარებლებს უწესებს ზიანის ანაზღაურების შემთხვევაში შემჭიდროვებულ ფარგლებს, რაც გულისხმობს, იმას, რომ მოვაჭრე განსახილველი პირობებით ზიანის ანაზღაურების მექანიზმს აყალიბებს ისე, რომ მატერიალური ზიანის ანაზღაურების რისკი პრაქტიკულად სრულად მომხმარებელზეა გადატანილი, მაშინ როდესაც მოვაჭრის პასუხისმგებლობა მინიმუმამდეა დაყვანილი.

კანონის 22-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად ბათილია უსამართლო სტანდარტული პირობა, რომელიც გამორიცხავს ან ზღუდავს მოვაჭრის პასუხისმგებლობას მომხმარებლის გარდაცვალების, მისი ჯანმრთელობის დაზიანების ან უხეში გაუფრთხილებლობით მისთვის სხვა სახის ზიანის მიყენების გამო, თუ ეს გარემოება მოვაჭრის მოქმედების ან უმოქმედობის შედეგად დადგა.

აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ მომხმარებელს და მოვაჭრეს შორის დადებული ხელშეკრულება თავისი ბუნებით წარმოადგენს კერძოსამართლებრივ ურთიერთობას. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი 348-ე მუხლით ადგენს ხელშეკრულების სტანდარტული პირობების ბათილობის საფუძვლებს, რომლის „ვ“ პუნქტის მიხედვითაც, ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებში, რომლებსაც შემთავაზებელი იყენებს იმ ფიზიკური პირების მიმართ, რომლებიც არ მისდევენ სამეწარმეო საქმიანობას, აგრეთვე მიიჩნევა ბათილად დებულება, რომელიც გამორიცხავს ან ზღუდავს პასუხისმგებლობას იმ ზიანისათვის, რაც გამოწვეულია შემთავაზებლის ან მისი წარმომადგენლის მიერ უხეში გაუფრთხილებლობით ვალდებულების დარღვევის გამო (პასუხისმგებლობა გაუფრთხილებლობის გამო). სტანდარტული პირობების არსებობისას ხელშეკრულების „სუსტი“ მხარე მოკლებულია უნარს საკუთარი შეხედულებით ჩამოაყალიბოს ან შეცვალოს გარიგების პირობები. ამიტომ, თუ ხელშეკრულების სტანდარტული პირობების ტექსტი ზღუდავს მის კანონით მინიჭებულ უფლებებს, იგი უნდა განისაზღვროს იმგვარად, რომ არ შეილახოს ხელშეკრულების „სუსტი“ მხარის ინტერესები.

მომხმარებელს და მოვაჭრეს შორის სახელშეკრულებო ურთიერთობა განისაზღვრება, როგორც კერძოსამართლებრივი ხასიათის გარიგება, მათ შორის, მომხმარებლის უფლებების დაცვის სამართალში, როგორც ეროვნულ ისე ევროპულ დოქტრინასა და სასამართლო პრაქტიკაში ხშირად გვხვდება ტერმინი „მომხმარებელი, როგორც ხელშეკრულების სუსტი მხარე“.¹⁵ ვინაიდან, მოვაჭრე სამომხმარებლო ურთიერთობებში მიიჩნევა „ძლიერ“ მხარედ, მას კანონი კიდევ უფრო მეტ გულისხმიერებისა და კეთილსინდისიერების ვალდებულებას აკისრებს მომხმარებელთან მიმართ. თუმცა, აღსანიშნავია, რომ ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებთან მიმართებით ორივე საკანონმდებლო აქტი ერთ მიზანს ემსახურება - ხელშეკრულების „სუსტი“ მხარის - მოცემულ შემთხვევაში, მომხმარებლის დაცვას.

სსკ-ის 316-ე მუხლის მე-2 ნაწილში განმტკიცებული გულისხმიერების დაცვის ვალდებულება ადგენს, რომ თავისი შინაარსისა და ხასიათის გათვალისწინებით ვალდებულება შეიძლება ყოველ მხარეს აკისრებდეს მეორე მხარის უფლებებისა და ქონებისადმი განსაკუთრებულ გულისხმიერებას. აღნიშნული სტანდარტი ხაზს უსვამს სახელშეკრულებო ურთიერთობის მხარეთა მიერ სამოქალაქო ბრუნვაში ზნეობრივი და ეთიკური სტანდარტის შესაბამისად, მონაწილეობის სამართლებრივ მოთხოვნას, რაც ჯამში კეთილსინდისიერების პრინციპის საფუძველია.

მოცემულ შემთხვევაში, სამომხმარებლო ხელშეკრულების მხარე არის მოვაჭრე იურიდიული პირი - შპს „ლაიონ ავტო“, რომელიც ახორციელებს სატრანსპორტო საშუალების მყიდველისთვის მიწოდების მომსახურებას. მოვაჭრე მიიჩნევა ხელშეკრულების იმ „ძლიერ“ მხარედ, რომელსაც კიდევ უფრო მეტად ეკისრება გულისხმიერების და კეთილსინდისიერების პასუხისმგებლობა, რაც გამოიხატება როგორც წინასახელშეკრულებო ეტაპზე, ისე ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულებისას. მომხმარებელს, როგორც ხელშეკრულების სუსტ მხარეს, ხელშეკრულების დადებამდე აქვს მოლოდინი, რომ მოვაჭრე ნაკისრ ვალდებულებას შეასრულებს

¹⁵ ლაკერბაია თ, „მომხმარებლის ცნება ევროკავშირის მართლმსაჯულების სასამართლოს პრაქტიკაში“, ჟურნალი „ორბელიანი“, N4, 2021

ჯეროვნად, ხოლო ნაკლიანი შესრულების დროს აანაზღაურებს მისი ბრალეულობით გამოწვეულ ზიანს.

ევროპარალამენტისა და საბჭოს 1993 წლის 5 აპრილის დირექტივის N93/13/EEC მე-3 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ხელშეკრულებო პირობა, რომელიც ინდივიდუალურად არ არის შეთანხმებული, ითვლება უსამართლოდ იმ შემთხვევაში, თუ, კეთილსინდისიერების მოთხოვნების საპირისპიროდ, ის, მომხმარებლის საზიანოდ, იწვევს მნიშვნელოვან შეუსაბამობას ხელშეკრულებიდან გამომდინარე მხარეების უფლებებსა და ვალდებულებებში.

კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მოვაჭრე ვალდებულია მომხმარებელს მომსახურების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი მომსახურება გაუწიოს. განსახილველ შემთხვევაში, როგორც უკვე აღინიშნა, მოვაჭრე ხელშეკრულებით იღებს ვალდებულებას განახორციელოს სატრანსპორტო საშუალების მყიდველისთვის მიწოდების მომსახურების გაწევა. იმ შემთხვევაში, თუ მოვაჭრე ხელშეკრულების საგან დააზიანებს ან სხვაგვარ ზიანს მიაყენებს მომხმარებელს, მომსახურების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების არაჯეროვნად შესრულების გამო ვალდებულია მომხმარებელს აუნაზღაუროს მიყენებული ზიანი. აღნიშნულის შესახებ დათქმას აკეთებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 394-ე მუხლი, რომლის მიხედვითაც მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევისას კრედიტორს შეუძლია მოითხოვოს ამით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება.

განსახილველ შემთხვევაში მოვაჭრის სავაჭრო პოლიტიკის 7.1 და 7.7 პუნქტების სისტემური ანალიზი ცხადყოფს, რომ გამყიდველი პასუხისმგებლობას იხსნის ავტოსატრანსპორტო საშუალების უმნიშვნელოვანესი ფუნქციური კვანძების მიმართ, როგორცაა ძრავი, გადაცემათა კოლოფი, სავალი ნაწილი, ელექტროსისტემები და სხვა ძირითადი მექანიზმები. ეს ელემენტები განსაზღვრავს ნივთის საექსპლუატაციო ვარგისიანობას. პასუხისმგებლობის ასეთი მასშტაბური გამორიცხვა მიუთითებს, რომ მოვაჭრის მიერ ნაკლოვანი მომსახურების გაწევის შემთხვევაშიც კი მომხმარებელს პრაქტიკულად ერთმევა უფლება მოითხოვოს მატერიალური ზიანის ანაზღაურება. გარდა ამისა, 7.2-7.4 პუნქტებით ფორმალურად დაშვებულია ზიანის ანაზღაურება, თუმცა მისი მოცულობა განისაზღვრება მხოლოდ დაზიანებული დეტალის შეკეთების ან შემცვლელი (არაორიგინალი ან მეორადი) ნაწილის ღირებულებით და ისიც გამყიდველის მიერ ჩატარებული „ბაზრის მოკვლევის“ საფუძველზე. ასეთი რეგულირება მოვაჭრეს ანიჭებს უპირატეს პოზიციას ზიანის ოდენობის განსაზღვრისას და არ უზრუნველყოფს მომხმარებლის ქონებრივი მდგომარეობის რეალურ აღდგენას. განსაკუთრებით თვალსაჩინოა 7.6 პუნქტის მითითება „სრული განადგურების“ შემთხვევაში კომპენსაციის ოდენობის განსაზღვრაზე, კერძოდ ამ უკანასკნელის განსაზღვრა მიბმულია გადახდილ თანხაზე ხოლო ნარჩენი ღირებულების ჩათვლის საკითხი ცალმხრივად წყდება გამყიდველის მიერ. ამავე პუნქტით ნაკლის აღმოფხვრის ღირებულების დადგენა სავალდებულოდ განისაზღვრება კონკრეტული ექსპერტიზის ორგანოს მიერ, ხოლო ხარჯების ანაზღაურების ტვირთი ეკისრება მომხმარებელს. ასეთი რეგულირება, განურჩევლად იმისა, ვისი ბრალეულობით მოხდა ნივთის დაზიანება, დამატებით ფინანსურ ტვირთს აკისრებს მომხმარებელს და ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის რეალიზაციას ურთულებს, რაც მიუთითებს მხარეთა უფლებრივი მდგომარეობის უთანასწორობაზე.

სააგენტო ასევე ითვალისწინებს ხელშეკრულების დადების გარემოებებს, კერძოდ ხელშეკრულების საგანს წარმოადგენს უცხოეთში აუქციონზე შეძენილი დაზიანებული ავტომობილები, რა დროსაც ნივთზე ინფორმაციის მოცულობა და სიზუსტე შეზღუდულია. ასეთ პირობებში მოვაჭრის მიერ პასუხისმგებლობის თითქმის სრული გამორიცხვა და მატერიალური ზიანის ანაზღაურების მკაცრი შეზღუდვა არ შეესაბამება კეთილსინდისიერი ქცევის სტანდარტს. ზემოაღნიშნულიდან

გამომდინარე სააგენტო ადგენს, რომ ხელშეკრულების მე-7 პუნქტით დადგენილი მატერიალური ზიანის ანაზღაურების სისტემა მთლიანობაში ქმნის სახელშეკრულებო მხარეთა უფლებებისა და მოვალეობების გაუმართლებელ დისბალანსს მომხმარებლის საზიანოდ, უსამართლოდ ზღუდავს მის უფლებას მოითხოვოს ქონებრივი ზიანის სრულფასოვანი ანაზღაურება და მოვაჭრეს ანიჭებს დისკრეციას ზიანის არსებობისა და ოდენობის განსაზღვრისას.

ევროპის მართლმსაჯულების სასამართლომ 2013 წლის 14 მარტის საქმეში c-415/11 სტანდარტულ პირობების გამოყენებისას კეთილსინდისიერების პრინციპის დარღვევასთან მიმართებით შემდეგი განმარტება გააკეთა: „ეროვნულმა სასამართლომ ამ მიზნებისთვის უნდა შეაფასოს, შეუძლია თუ არა მოვაჭრეს, რომელიც სამართლიანად და კეთილსინდისიერად ექცევა მომხმარებელს, გონივრულად ივარაუდოს, რომ მომხმარებელი დათანხმდებოდა ასეთ პირობებს მათზე ინდივიდუალური მოლაპარაკების შედეგად“. კონკრეტულ შემთხვევაში სააგენტომ უნდა განიხილოს, რამდენად დაეთანხმება მომხმარებელი ინდივიდუალური შეთანხმების საფუძველზე პირობას, რომელიც მოვაჭრეს ნაწილობრივ უხსნის ნაკლიანი შესრულებისას ზიანის ანაზღაურების ვალდებულებას. თუ გავითვალისწინებთ, ფაქტს, რომ ჩვეულებრივ შემთხვევაში, ნაკლოვანი შესრულებისას კრედიტორს არანაირი შესრულების ვალდებულება არ ეკისრება, სავარაუდოა, რომ მომხმარებელი ინდივიდუალური მოლაპარაკებისას არ იკისრებდა დამატებით იმგვარ ვალდებულებას, რომელიც კანონისგან ატიპიური გადახრაა და მას დამატებით ვალდებულებას წარმოუშობს. მოვაჭრე მის ინტერესს და შესასრულებელ ვალდებულებას მომხმარებელს აკისრებს. აღნიშნული კი მიიღწევა მხარეთა შორის სახელშეკრულებო ძალისა და ცოდნის დისბალანსის, „ძლიერი“ მხარის მიერ უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებით, რაც ეწინააღმდეგება კეთილსინდისიერების პრინციპს.

„მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის მეორე პუნქტი ადგენს მტკიცების ტვირთის განაწილებას უსამართლო სტანდარტული პირობების არსებობის შემთხვევაში. კერძოდ, იმის მტკიცების ტვირთი, რომ ხელშეკრულების სტანდარტული პირობა მხარეებმა ინდივიდუალურად შეათანხმეს, მოვაჭრეს ეკისრება.

ყოველივე ზემოაღნიშნული მსჯელობიდან გამომდინარე დგინდება, რომ მომხმარებელს, მოვაჭრის მიერ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების არაჯეროვანი შესრულების გამო უწევს მიიღოს ნაკლოვანი შესრულება, რომლის ფარგლებშიც ავტოსატრანსპორტო საშუალების არსებითი დაზიანების ან/და სრული განადგურების შემთხვევაშიც კი მისი მატერიალური ზიანის ანაზღაურების უფლება მნიშვნელოვნად არის შეზღუდული.

ამდენად მოცემულ შემთხვევაში სააგენტო მიიჩნევს, „შპს „ლაიონ ავტო“ სატრანსპორტო საშუალების შეძენის წესები და პირობების“ მე-7 პუნქტის შინაარსი ეწინააღმდეგება კეთილსინდისიერების და ნდობის პრინციპებს, ასევე, იგი იწვევს მნიშვნელოვან დისბალანსს მომხმარებლის საზიანოდ. შესაბამისად, აღნიშნული პუნქტი კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის მიხედვით მიჩნეული უნდა იქნას უსამართლო სტანდარტულ პირობად. კანონის 22-ე მუხლის მესამე პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის გათვალისწინებით კი ბათილია ხელშეკრულების უსამართლო სტანდარტული პირობა, რომელიც გამორიცხავს ან ზღუდავს მოვაჭრის პასუხისმგებლობას მომხმარებლის გარდაცვალების, მისი ჯანმრთელობის დაზიანების ან უხეში გაუფრთხილებლობით მისთვის სხვა სახის ზიანის მიყენების გამო, თუ ეს გარემოება მოვაჭრის მოქმედების ან უმოქმედობის შედეგად დადგა.

4.2. მომსახურების ნაკლიანი შესრულება

სააგენტოში საქმის შესწავლის დროს წარმოდგენილი მასალებიდან დგინდება, რომ მოვაჭრემ მომხმარებელს მომსახურების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი მომსახურება არ გაუწია.

საკითხის უშუალოდ განხილვამდე, პირველ რიგში უნდა განიხილოს მომსახურების ცნება. აღსანიშნავია, რომ მომსახურების ხელშეკრულების განმარტება შემოთავაზებულია ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2011 წლის 25 ოქტომბრის N 2011/83/EC დირექტივაში (შემდგომში - 2011/83/EC დირექტივა). აღსანიშნავია, რომ 2011/83/EC დირექტივა ერთმანეთისგან განასხვავებს ხელშეკრულებებს მისი საგნის მიხედვით, კერძოდ, ნასყიდობის ხელშეკრულებას და მომსახურების ხელშეკრულებას, ეს უკანასკნელი, ასევე, გულისხმობს ხელშეკრულებებს ციფრულ მომსახურებებთან დაკავშირებით.

2011/83/EC დირექტივის მეორე მუხლის მე-5 და მე-6 პუნქტების თანახმად „ნასყიდობის ხელშეკრულება“ გულისხმობს ნებისმიერ ხელშეკრულებას, რომლის შესაბამისად მოვაჭრე მომხმარებელს გადასცემს ან იღებს ვალდებულებას გადასცეს საკუთრება საქონელზე და მომხმარებელი იხდის მის საფასურს ან იღებს ვალდებულებას გადაიხადოს მისი საფასური, მათ შორის ნებისმიერი ხელშეკრულება, რომლის ობიექტებს წარმოადგენს როგორც საქონელი, ასევე მომსახურება.

თავის მხრივ „მომსახურების ხელშეკრულება“ გულისხმობს ნებისმიერ ხელშეკრულებას, გარდა ნასყიდობის ხელშეკრულებისა, რომლის შესაბამისად მოვაჭრე მომხმარებლისთვის უზრუნველჰყოფს მომსახურებას ან იღებს ვალდებულებას უზრუნველჰყოს მომსახურება და მომხმარებელი იხდის მის საფასურს ან იღებს ვალდებულებას გადაიხადოს მისი საფასური.

მომსახურების დეფინიცია მოცემულია ევროკავშირის ფუნქციონირების შესახებ ხელშეკრულების (TFEU) 57-ე მუხლში. აღნიშნული მუხლის მიხედვით, მომსახურება მოიცავს სამრეწველო, კომერციული, შემოქმედებითი და პროფესიული ხასიათის საქმიანობას. აღნიშნული განმარტება აქტუალურია 2011/83/EC დირექტივასთან მიმართებაშიც.

როგორც ევროპის კომისია 2011/83/EC დირექტივის სახელმძღვანელო დოკუმენტში განმარტავს, პრაქტიკაში ხშირია შემთხვევები, როდესაც მხარეებს შორის გაფორმებული ხელშეკრულება მოიცავს ორივე ელემენტს - საქონელს და მომსახურებას.¹⁶ ასეთ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია დადგინდეს თუ რა არის ხელშეკრულების ძირითადი მიზანი. სახელმძღვანელოში, ასევე, განმარტებულია, რომ თუ შერეული ტიპის ხელშეკრულების ძირითადი მიზანი არ არის ნივთზე საკუთრების უფლების გადაცემა, ასეთი ტიპის ხელშეკრულება განიხილება, როგორც მომსახურების ხელშეკრულება. აღნიშნულ მსჯელობა თანხვედრაშია CJEU-ს საუკეთესო პრეცედენტულ სამართალთან.¹⁷

განსახილველ შემთხვევაში, მოვაჭრის მიერ მომხმარებლებთან გასაფორმებული ხელშეკრულების თანახმად, ხელშეკრულება ფორმდება შემდეგი პირობებით - კომპანია მომხმარებელს უწევს მომსახურებს სატრანსპორტო საშუალების უცხოეთიდან ფოთი/ბათუმი მიწოდების პირობით. შესაბამისად, აღნიშნულ ურთიერთობაზე უნდა გავრცელდეს კანონმდებლობის ის მუხლები,

¹⁶ ევროკომისიის სახელმძღვანელო დოკუმენტი

¹⁷ C-20/03, Marcel Burmanjer, CJEU.

რომლებიც აწესრიგებენ მოვაჭრის მიერ გაწეული მომსახურების ფარგლებში წარმოშობილ სამართლებრივ ურთიერთობებს.

კანონის მე-16 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, მოვაჭრე ვალდებულია მომხმარებელს გადასცეს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი საქონელი.

კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად მოვაჭრე ვალდებულია, მომხმარებელს მომსახურების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისი მომსახურება გაუწიოს. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად მომხმარებელმა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვადის გადაცილების ან ნაკლის აღმოჩენის შემთხვევაში მოვაჭრეს უნდა განუსაზღვროს მომსახურების გაწევის/ნაკლის აღმოფხვრის გონივრული დამატებითი ვადა, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ეს, მომსახურების ბუნებიდან გამომდინარე, შეუძლებელია ან არათანაზომიერ ან შეუსაბამოდ დიდ ხარჯს მოითხოვს. არათანაზომიერი ან შეუსაბამოდ დიდი ხარჯი განისაზღვრება ამ კანონის მე-17 მუხლის მე-8 პუნქტით დადგენილი წესით. ხოლო, მე-3 პუნქტის თანახმად დამატებითი ვადის უშედეგოდ გასვლის შემთხვევაში მომხმარებელს უფლება აქვს: ა) მოვაჭრის ხარჯით მომსახურების გაწევა ან ნაკლის აღმოფხვრა სხვა პირს შესთავაზოს; ბ) მოითხოვოს მომსახურების ფასის ადეკვატური შემცირება; გ) უარი თქვას ხელშეკრულებაზე და მოითხოვოს ზიანის ანაზღაურება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მომხმარებლებისთვის მიყენებული ზიანის ანაზღაურების საკითხის შეფასებისას, მნიშვნელოვანია, დადგინდეს მოვაჭრის მიერ ნაკლიანი მომსახურების გაწევის დროს მხარეებს შორის მტკიცების ტვირთის გადანაწილების საკითხი.

ევრო დირექტივების უმრავლესობაში, მათ შორის 2011/83/EC დირექტივის პრეამბულის მე-13 პუნქტში, განმტკიცებულია პრინციპი, რომლის თანახმად თუ ევროპული კანონმდებლობით მოწესრიგებული არ არის კონკრეტული საკითხი, ის უნდა გადაწყდეს ეროვნული კანონმდებლობის მიხედვით. წევრმა სახელმწიფოებმა უნდა შეინარჩუნონ კომპეტენცია ევროკავშირის კანონმდებლობის შესაბამისად, რათა გამოიყენონ წინამდებარე დირექტივის დებულებები ისეთ სფეროებში, რომლებიც სცდება აღნიშნული დირექტივის რეგულირების სფეროს. აღნიშნული გათვალისწინებით, სააგენტო, მხარეთა შორის ფაქტობრივი გარემოებების მტკიცების ტვირთის გადანაწილების საკითხის შეფასებისას, განიხილავს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამის ნორმებს.

სამოქალაქო სამართალში არსებული მოსაზრების თანახმად, „მტკიცებულებათა წარმოდგენის მოვალეობას საძიებელი ფაქტის დასადგენად კანონმდებელი აკისრებს იმ მხარეს, რომლისათვისაც ეს უფრო ადვილი და მოსახერხებელია. ასე მაგალითად, იმის დამტკიცება, რომ ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება მოპასუხემ შეასრულა, უფრო ადვილია არა განმცხადებლისთვის, არამედ მისი მოწინააღმდეგე მხარისთვის. უნდა აღინიშნოს, რომ კანონმდებელი, როგორც წესი, ხელმძღვანელობს საზოგადოების რეალური სინამდვილისა და რეალური ურთიერთობების განმაზოგადებელი დასკვნებით.

კანონმდებელი თვითონ განსაზღვრავს რომელი ფაქტების არსებობისას შეიძლება გაკეთდეს დასკვნა სხვა ფაქტების არსებობა - არარსებობის შესახებ. მაგალითად, თუ, დაზარალებული დაამტკიცებს, რომ მისი ქონება დაზიანდა, რომ ეს ქონება დაზიანდა გარკვეულმა პირმა და განსაზღვრავს მის ოდენობას, კანონმდებელი აკეთებს დასკვნას, რომ ზიანის მიმყენებელი მოქმედებდა ბრალეულად. აქედან გამომდინარე, დაზარალებული არ არის ვალდებული დაამტკიცოს ზიანის მიმყენებლის ბრალი. ბრალის არარსებობას ამტკიცებს თვით ზიანის მიმყენებელი. განსახილველ შემთხვევაში, გამომდინარე იქიდან, რომ შეფასების საგანი არის

მომსახურების ჯეროვანი შესრულება, რომლის დროსაც შესაფასებელი იქნება მოვაჭრის ბრალით ხელშეკრულების პირობების დარღვევის საკითხი, ამ გარემოებების მტკიცების ტვირთი ეკისრება თავად მოვაჭრეს.

დებულება იმის შესახებ, თუ რომელი მხარისათვის უფრო ადვილი და მოსახერხებელია დაამტკიცოს ესა თუ ის ფაქტი, აგრეთვე რომელი ფაქტების დამტკიცების საფუძველზე წარმოიშობა ვარაუდი ამა თუ იმ მხარის სასარგებლოდ, არ არის ზუსტად განსაზღვრული მატერიალური სამართლის ნორმებში და ეს ბუნებრივიცაა, რადგან სამართალს არ შეუძლია და არც უნდა დააფიქსიროს უფლებებისა და მოვალეობების თანაფარდობის ყველა შესაძლო ვარიანტი და კომბინაცია.

აღსანიშნავია, რომ სამოქალაქო სამართალწარმოებაში არსებობს მტკიცების ტვირთის განაწილების სპეციალური და ზოგადი წესები. ზოგიერთ შემთხვევაში, მტკიცების ტვირთის განაწილების წესები ჩამოყალიბებულია მატერიალურ-სამართლებრივ ნორმებში და გამოხატულია იმპერატიული ფორმით. ეს ის შემთხვევაა, როდესაც ზოგიერთი ნორმა, მატერიალურ-სამართლებრივი ქვეყნის წესებთან ერთად, შეიცავს პროცესუალურსამართლებრივ კომპონენტებსაც. ასეთ ნორმებს წარმოადგენს ისეთი სამოქალაქო სამართლებრივი ნორმები, რომლებიც შინაარსობრივად მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილებაზე მიუთითებს. მტკიცების ტვირთის იმპერატიულ განაწილებაზე მიუთითებს სამოქალაქო კოდექსის 686-ე და 687-ე მუხლებიც.

სამოქალაქო კოდექსის 686-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, გადამზიდველი პასუხს აგებს ტვირთის მთლიანად ან ნაწილობრივ დაკარგვისა და დაზიანებისათვის, თუ ტვირთი დაზიანდა ან დაიკარგა მისი მიღებიდან ჩაბარებამდე დროის შუალედში, ასევე – მიტანის ვადის გადაცილებისათვის. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად გადამზიდველი თავისუფლდება პასუხისმგებლობისაგან, თუ ტვირთის დაკარგვა, დაზიანება ან მიტანის ვადის გადაცილება უფლებამოსილი პირის ბრალით ან/და ამავე პირის ისეთი მითითებით მოხდა, რომელზედაც გადამზიდველი პასუხს არ აგებს; აგრეთვე, თუ ტვირთის ნაკლი ისეთი გარემოებებითაა გამოწვეული, რომელთა თავიდან აცილებაც გადამზიდველს არ შეუძლო და არც მათი შედეგები შეიძლებოდა თავიდან აეცილებინა. 687-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად იმის მტკიცება, რომ ტვირთის დაკარგვა, დაზიანება ან მიტანის ვადის დარღვევა გამოიწვია 686-ე მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნულმა გარემოებებმა, ეკისრება გადამზიდველს.

მტკიცების ტვირთის განაწილების კუთხით აღსანიშნავია, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება, სადაც სასამართლომ იმსჯელა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 687-ე მუხლის პირველი ნაწილი, რომელიც სამართალწარმოების საპროცესო ელემენტს შეიცავს, ადგენს სამართალ ურთიერთობის მონაწილეებისთვის მტკიცების ტვირთის განაწილების სპეციალურ სტანდარტს: „იმის მტკიცება, რომ ტვირთის დაკარგვა, დაზიანება ან მიტანის ვადის დარღვევა გამოიწვია 686-ე მუხლის მე-2 ნაწილში აღნიშნულმა გამგზავნის ბრალეულობამ, ეკისრება გადამზიდველს“.

საქართველოს უზენაესი სასამართლო № ას-700-2021 სამოქალაქო საქმეზე, 15.06.2021 წლის გადაწყვეტილებაში განმარტავს, რომ გადამზიდვის ურთიერთობის რეგულირებისას განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა რა გადამზიდველის პასუხისმგებლობის ფარგლებს, სამოქალაქო კოდექსის 686-ე მუხლის პირველი ნაწილით გადამზიდველი პასუხს აგებს ტვირთის მთლიანად ან ნაწილობრივ დაკარგვისა და დაზიანებისათვის, თუ ტვირთი დაზიანდა ან დაიკარგა მისი მიღებიდან ჩაბარებამდე დროის შუალედში. ამავე კოდექსის 687-ე მუხლის თანახმად,

გადამზიდველის პასუხისმგებლობის ძირითად პირობას წარმოადგენს რა მისი ბრალი, თავად გადამზიდველმა უნდა დაამტკიცოს, რომ ზიანი მისი ქმედებით არ გამოწვეულა.

ეროვნული და საერთაშორისო კანონმდებლობის ანალიზის გათვალისწინებით, განსახილველ შემთხვევაში, გაწეული მომსახურების ჯეროვანი შესრულების და ამ შესრულების თანამდევი გარემოებების მტკიცების ტვირთი ეკისრება მოვაჭრეს. აღსანიშნავია, რომ მხარეების მიერ სააგენტოში წარმოდგენილია ერთი მხრივ ექსპერტიზის დასკვნა და მეორეს მხრივ აუქციონის ტერიტორიის დატოვების დროს ავტომობილის შემოწმების აქტი. საქმეში უდავოა, რომ მომხმარებელმა ავტომობილი შეიძინა მოვაჭრის შუამავლობით, რაც ნიშნავს, რომ მოვაჭრეს ეკისრებოდა მომსახურების გაწევის ვალდებულება კეთილსინდისიერად, პროფესიული სტანდარტის დაცვით და მომხმარებლის ქონებრივი ინტერესების გათვალისწინებით. პასუხისმგებლობის საკითხის დასადგენად გადამწყვეტია დადგინდეს სამი ელემენტი: 1. ზიანის არსებობა, 2. ავტომობილის ვალდებულების დარღვევა და 3. ქმედებასა და დამდგარ ზიანს შორის მიზეზშედეგობრივი კავშირის დადგენა. ექსპერტიზის დასკვნით დასტურდება, რომ ავტომობილს აღენიშნება წინა მარცხენა ქვედა ნაწილში დაზიანება და ტექნიკური თვალსაზრისით შესაძლებელია, რომ ასეთი დაზიანება გამოწვეული იყოს ჩანგლიანი ამწის მსგავს სპეციალურ ტექნიკასთან კონტაქტით. თუმცა დასკვნა არ ადგენს დაზიანების წარმოშობის ზუსტ დროსა და ადგილს და არ ასკვნის, რომ დაზიანება ტრანსპორტირების პროცესში დადგა. ამასთან, საქმის მასალებით იკვეთება, რომ აუქციონის ფოტოებზე ავტომობილს უკვე ჰქონდა მარცხენა მხარის დაზიანება, შემოწმების აქტის მიხედვით, აუქციონის ტერიტორიის დატოვებამდე ფიქსირდებოდა ელემენტის გაგრძელების სისტემასთან დაკავშირებული პრობლემა (სითხის ჟონვა), არ არის წარმოდგენილი ისეთი მტკიცებულება (მაგ., აუქციონის შესაბამისი რაკურსის ფოტო), რომელიც დაადასტურებდა, რომ კონკრეტულად სადავო ელემენტი შეძენის მომენტში იყო დაზიანებული. შესაბამისად, არ დასტურდება, რომ დაზიანება წარმოიშვა სწორედ იმ ეტაპზე, როდესაც ავტომობილი მოვაჭრის პასუხისმგებლობის ქვეშ იმყოფებოდა. საქმეში წარმოდგენილი მასალების საფუძველზე დამდგარ დაზიანებასა და მოვაჭრის ქმედებას შორის მიზეზშედეგობრივი კავშირი ვერ დგინდება, შესაბამისად, წარმოდგენილი დოკუმენტებისა და გარემოებების ერთობლიობით დგინდება, რომ მოვაჭრემ საკუთარი ვალდებულებები საქონლის მიწოდების ნაწილში შეასრულა ჯეროვნად.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, არ დასტურდება მოვაჭრის მიერ მომხმარებლებისთვის ხელშეკრულების პირობების შესაბამისი საქონლის მიწოდების ვალდებულების დარღვევის ფაქტი.

ამდენად, საქმეში წარმოდგენილი ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლების შეფასების შედეგად, სააგენტოს შეფასებით, ადგილი არ აქვს შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) მიერ „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის დარღვევას.

5. სარეზოლუციო ნაწილი

„კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17¹ მუხლის მე-4 პუნქტის, მე-18 მუხლის მე-4 პუნქტის, „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 33-ე მუხლის, სსიპ - საქართველოს კონკურენციის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის 2022 წლის 29 სექტემბრის N45

ბრძანებით დამტკიცებული „საქმის შესწავლის წესისა და პროცედურის“ მე-17 მუხლის საფუძველზე სააგენტომ:

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა :

დადასტურდეს მოვაჭრის შპს „ლაიონ ავტოს“ (ს/ნ 405274000) მიერ „მომხმარებლის უფლებების დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 22-ე მუხლის პირველი პუნქტის და მე-3 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის დარღვევა.